

TURCZI ISTVÁN
Keleti portál

(Mese a hun Attiláról – bloglira)

Szavahihető emberek beszélnek
 (de a Magasságos többet tud)
 hogy a keletrómai birodalomban
 élt egy Aspar nevű vezér
 aki védvárába hívatta
 legjobb építészeit
 és vitézi tornákon kitűnt
 katonáit s megparancsolta:
 eszeljenek ki és építsenek
 számára egy olyan nehézségű
 akadálypályát
 amin senki emberfia
 élve át nem jut
 és aki nem akar odaveszni
 az is szégyenszemre
 legyen kénytelen feladni ott
 annál az akadálnál
 ahol végtagja tört
 több sebből vérzik
 jártányi ereje sem maradt
 vagy éppen inába szállt
 a maradék bátorsága
 A pálya kilenc részből állt
 az elemek kötött sorrendben
 követték egymást
 csak egyetlen ponton
 maradt választási lehetőség
 az is csapda volt
 aki a könnyebbnek
 tetsző utat választotta
 egyetlen anyaszülte harcos
 számára fizikailag
 leküzdhetetlen feladatba
 ütközött és akkor anyyi
 Megbotránkoztató alkotás volt ez
 a csoda és megsemmisülés
 geometrikus terepasztala
 monumentális
 hiú remény-installáció
 sanctuarium mortis
 virtus és megtöretés
 barbár római temploma
 Rudak bóják kitörők és oszlopok

között fordulatokkal nehezített
 lovasugratással indult
 a méltóság esélyét
 ravaszul fenntartva
 a pálya végén könnyűgerely
 lancea várta a büszke harcost
 volt három dobása
 kopjafára erősített szalmabábut
 kellett leteríteni
 ami egyesek szerint
 a vandál Geiserichre hasonlított
 Megjegyzendő
 hogy nagy birodalmi ünnepeken
 már ami ezekből az V. század
 első harmadára megmaradt
 a szalmabábut fogoly katonák
 helyettesítették a látványra éhes
 és a fogadások kedvéért nagy utat
 megtett köznép és előljáróik
 hangos öröme
 Kell egy kis állandóság
 e foszló változásban
 Majd le a lóról futólépésben
 tovább egy hosszú árokban
 mely hol eltakart hol csak mellig ért
 ilyenkor csendes nyílzáporosó hullt
 kétfelől az óvatlanabbra
 Aki nem látott még
 légiós labirintust
 az árkot végül leküzdve
 most megtapasztalhatta
 két párhuzamos járat
 eldöntheti merre induljon
 akít önnön árnyéka nem riaszt
 egyre feljebb fapalánkok közt
 a meredeken emelkedő
 tekervényes útvonalon
 Ha pechje van
 és rossz irányt választott
 a másik végén hatalmas
 csiszolt kőgolyó gördül felé
 kikerülni lehetetlen
 a rettegés résein át lélekszakadva

rohanás vissza az első elágazásig
 Ha jól választott
 a célban csak néhány vékony hegyű
 hajítódárda úgy mondták jaculum
 elől kellett elhajolnia
 és máris tovább
 gyors ereszkedés
 a harminc római láb magas kőfalon
 a változatosság kedvéért
 horgos vasvégű kopják
 célkeresztjében
 kicsontozásig egyszerű
 a nézők felüvöltének a gyönyörtől
 ahányszor talál a pilum
 kifordul egy váll leszakad egy kéz
 felfeslik a nyers hús
 a szakadozott láncvért alatt
 Ezután könnyítésül
 négy gyereknyi kötömbből kell
 piramist építeni mielőtt
 dárdák kezdenek hullni az égből
 és léket vernek a fedetlen fejbe
 Hátrálni nincs mód tovább előre
 a test törekvése úgyszólván a halál
 mesterséges folyó fölött
 kifeszített kötélén
 isteneknek tetsző reménnyel
 az utolsó akadályok felé
 még csak a sejtés
 hogy a halálhörgés diadalíve ez
 hogya többször megsebzett vérző
 tagok kétszer sodort kínja ez
 nincs kegyelem
 azonnal lenyilazzák aki a vízbe esik
 mint szájból kiszívott levegő
 elillan belőle az élet
 a hús víz enyhét már csak
 a túlvilágon érzi meg
 A soron következő pálya
 egy combközépig érő
 frissen felöntött sártengeren át vezet
 melynek sűrűjében éppen egy tucat
 erdei csapda vár
 belelépni maga a csillagzó kétségbeesés
 Az utolsó stáció
 végre
 fél stadionnyi lecsupaszított
 sík terepen élve átvinni
 a tartományi zászlót és földbe szúrni

a hódolat szirupját szürcsölgető
 keletrómai vezér tribünje előtt
 Mit ér a hősiesség
 ha nincs szem ami nézze
 a pálya három pontján skorpiók
 három hatalmas telepített
 sorozatvető számszerij
 mely ne feledjük akkor
 tüzérségi fegyvernek számított
 és vashegyű nyilakat lőtt ki
 gyors egymásutánban
 Acél szentesíti az eszközt
 mondhatnánk de ne
 ez itt módszeres embervadászat
 a kegyetlenség magasiskolája
 van aki többször is elbukik
 felkel mire a minden irányból
 feléje lóduló halál ivfényét
 megpillantja és még egyszer
 utoljára
 megszórja átkokkal az ég alját

Csak az ígéretetek halhatatlanok

Am Aspar vezér
 erről másként vélekedett
 amikor meghívta táborába
 a szkíta eredetű befolyásos
 keletrómai patríciust
 Flavius Gaudentiust itáliai
 nemes asszonyával
 és népes udvartartásával
 A magister equitum nevét
 elmosta a hálátlanságra
 amúgy is hajlamos história
 nem úgy fiát
 a silistrai Flavius Aetius nevét
 ki akkor tizenhárom éves volt
 ugyanannyi mint a vele együtt érkező
 kis hun földi atya Attila
 Mundzuk nagykirály egyik fia
 ki gyerekfogolyként
 a béke kezesül
 Honorius császár római udvarában
 töltötte a megelőző hosszú esztendőt
 együtt játszottak ők kelevézzel
 fakarddal s lettek barátok
 amíg a sors másként nem akarta
 A Hadriából elszármazott Adorjánt

és egy rómaiaknál alvezéri tisztséget
 kapott hun hadvezért Apszikot
 küldték a becses hunfi óvására
 mindketten kipróbált harcosok
 szerettek fogadni nyerni megmutatni
 milyen a keleti virtus
 tudta ezt a tehetős házigazda
 és egyenként 500 solidusban
 fogadott velük hogy nem képesek
 végigmenni az ő isteneknek tetsző
 messze földön híres akadálypályáján
 ha végigmennék övék az arany
 ha feladják övék a megszegyenülés
 és a várúr aki leckét adott a vadaknak
 ismét megdicsőül
 Nagy pénz volt ez akkoriban
 a hunok egy fogolyért
 8 solidust kaptak a rómaiaktól
 A fogadásnak hamar híre ment
 özönlöttek a báméskodók
 búcsúsok és zúgfogadók
 a tribünre pedagógiai céllal
 odacitálták a két fiút is
 hadd edződjenek
 szemtől szemben lássák
 Róma öröktől való rettenetes erejét
 a legyőzhetetlenség nimbuszát
 és egész életükben emlékezzenek
 arra mi naggyá tesz vagy romba dönt
 A közönség először akkor hördült fel
 amikor Apszik alvezér combját
 mászás közben lefelé a laza kőfalon
 átluggatta egy horgas végű pilum
 annyi vért vesztett a szerencsétlen
 hogy jártányi ereje sem maradt
 hiába üvöltött önkívületben
 a következő akadálynál
 nem tudta fölemelni a kötömböt
 eltorzult arccal már épp feladta volna
 amikor dárda fűrődött fentről a csigolyába
 és letaglózta mint egy állatot
 A nézők a császárt éltették
 Attila lehunyta a szemét
 a Szentföldre gondolt
 Ein Gedire ahol felcseperedett
 és a megsebzett antilopra
 amit egyszer régen ilyen módszerrel
 némított el szeme láttára
 a fekete szemű burnuszos sivatagi vadász

A bátor Adorján messzebb jutott
 sorban kiállta a kéz és szív próbáit
 a sártengerben kúszva
 csak pár lábra volt a cél
 amikor felcsapódott az utolsó csapda
 és szétroncsolta a bokáját
 nem volt tovább
 összeszorított foggal némán
 emelte feladásra vérző jobb kezét
 majd a nézők gúnyos üdvrivalgásától
 kísérve a csapdával a lábán
 vonszolta magát
 és tehetetlen szégyenét
 a pályabírák elé
 ahol ájultan rogyott össze

Miközben az égbolt ijesztő trapézai alatt
 ide-oda lengett
 a gyermeki félelem rejtve kísértő angyala
 Attila felnőtt
 visszakerült övéihez
 és nem felejtett
 fogadalmat tett
 jön még Aspar vezér
 az égiek akaratából
 az ő urdujába
 így mondta
 és meg fogja ismerni a hun nagykirály
 hatalmas mégis egyszerű arénáját
 Sorra foglalta el a rómaiak véderőit
 Illírián keresztül lefelé a Balkánon
 egészen Arcadiopoliszig
 Hallván hogy az egyik bevett város
 Naissus kapitánya régi ismerőse Aspar
 követet küldött hozzá
 csak annyit üzent
 hogy a földön hol bátyja szomorú
 halála óta egyedül uralkodik
 neki is van egy hatalmas rettegett
 mégis egyszerű építésű arénája
 az égiek akaratából
 s hogy az ő páncélos testőrsége
 kíséretében és védelme alatt
 jönne el egészen a Tiszáig
 hogy meglássa ha van benne
 mersz és becsület
 Mondanám nem tartozik ide
 de minden idetartozik
 a hun nem élt vissza helyzetével

és méltóságot adva fogadta
 a magas rangú foglyot
 olyan lakomát csapott jöttére
 hogy a szászánida nagykirályok
 is megirigyelték volna
 pedig a perzsák értettek az ilyesmihez
 Másnap meghagyta
 hogy a testőrség szoros őrzéssel
 vigye vendégét a Havasalföldre
 a birodalom keleti központjába
 ő majd utánuk ered ha fogadta
 a követségben udvarába érkező
 panioni Priszkosz rétort
 ki jeles írástudó hírében állt
 és mindent lejegyzett
 a különös barbár hunok kinézetéről
 szokásairól és más viselt dolgairól
 A leírt szó nagy úr
 egy nagykirálynál is nagyobb
 így tartotta a hun
 míg ő porrá lesz amaz fennmarad
 és az ő dicsőségét avagy elbukását
 hirdeti az idők végezetéig
 Megmutatom neked a hunok arénáját
 mondta Aspar vezérnek amikor végre

ismét szemtől szemben álltak
 felkötötte őt egy gyors ló hátára
 és ketten indultak tovább keletnek
 tíz napig tartott az út
 megállás nélkül haladtak
 az ételt is nyeregben fogyasztották el
 végül megálltak a füves puszta belsejében
 hol a horizont
 mint az egyenletes fényben szétozott ítélet
 bármerre fordultak
 ugyanannyira messze látszott
 Íme a hunok rettegett arénája
 szólt Attila
 igazán egyszerű építésű
 itt nincsenek falak fegyverek
 nincs se cselvetés se kőgolyó
 és a távolságnál sincs nagyobb akadály
 de olyan sincs aki ezt legyőzné
 azzal kioldozta Aspar vezér kötelét
 szabadon engedte a lovát
 és otthagya őt
 a sztyeppe-tenger kellős közepén
 ahol éhen szomjan veszett
 Dicsőség annak ki meg nem hal.

SZEBÉNYI ILDIKÓ *Orgonasípok*

Hegyes szögek
 nőnek ki a falból.
 Vak madarak
 repülnek bele,
 lógó szárnyukat
 esőzuhatag húzza
 a halál betongödrébe –

Karácsonyi angyalok
 suhannak arcom előtt,
 lelkem messzeségébe
 vesznek, ahol a koronás
 magány palotája
 üres tér, nem létező
 oszlopai múltam
 meztelen testére dőltek.

Sírni csak
 Isten előtt szoktam,
 a koronás magány
 üres palotájában,
 hol a nem létező
 oszlopok,
 mint időtlen orgonasípok,
 a fájdalom torokszorító
 dallamát játsszák –